

ELEUSA - ICOANA MAICII DOMNULUI CU PRUNCUL DIN PATRIMONIUL BISERICII SF. NICOLAE DIN SCHEI-BRAȘOV

Gheorghe Mitran

În inventarul patrimoniului istoric al bisericii Sf. Nicolae se află o icoană remarcabilă prin vechimea, valoarea artistică, istorică, documentar-memorială, raritate, semnificație spirituală, religioasă, deosebită pentru comunitatea scheiană și brașoveană, pentru tezaurul patrimoniului nostru național. Vechimea și frumusețea sa au impresionat numeroși istorici care au semnalat-o în scrierile lor: N. Iorga, S. Stinghe, C. Mușlea, I. D. Ștefănescu, V. Vătășianu, C. Nicolescu, Al. Efremov, M. Porumb etc. Expusă în biserică într-o vitrină-casetă, pe latura stângă a naosului, în zona mediană, ea nu a putut fi accesată și studiată cu atenție până când un eveniment nefericit, grav, a permis acest lucru. În noaptea de 17 mai 2003 icoana a fost furată de persoane iresponsabile, cu toate măsurile de pază și protecție instrumentate, dând o lovitură grea patrimoniului nostru național și comunității scheiene. Mobilizarea și colaborarea imediată, necondiționată, a tuturor factorilor responsabili implicați și, mai ales, operativitatea în acțiune și informații a serviciului patrimoniu, din cadrul biroului judiciar de crimă organizată al Poliției jud. Brașov, profesionalismul acestor lucrători specializați, cărora întreaga comunitate brașoveană și biserica le-au adus multumiri, au contribuit la recuperarea acestui neprețuit obiect de cult și de artă, local, în data de 25 mai. În data de 30 mai icoana a fost pusă la dispoziția specialiștilor D.J.C.C.P.C.N. Brașov pentru a fi expertizată și clasată în tezaurul patrimoniului național. Cu această ocazie au fost stabilite de comun acord cu biserica măsurile de pază, supraveghere și protecție eficiente ce se impun în urma acestui eveniment. Icoana a fost fotografiată și, la propunerea noastră, preotul V. Prodea a acceptat ca piesa să intre în laboratorul de restaurare a Muzeului de Artă Brașov pentru a fi investigată starea ei de sănătate și a se lua măsurile ce se impun pe baza sintezelor analizelor. În final, comisia formată din G. Mitran - exp. artă, Cernea Elena - exp. în investigații și măsuri de protecție în domeniul conservării, din cadrul Muzeului de Istorie Brașov, Nicoleta Rossi - restaurator pictură veche din cadrul Muzeului de Artă Brașov, Titus Hașdeu - director al Muzeului de Artă a decis aplicarea unor măsuri de intervenții de restaurare conservativă, fiind abandonată soluția unor măsuri radicale de conservare-restaurare care ar fi necesitat un timp îndelungat afectat operațiunilor, blocarea icoanei în laborator și ar fi creat o stare de tensiune și nervozitate în sânul comunității scheiene, deja agitată. Comisia a apreciat că aspectul și starea de conservare a icoanei în urma tratamentelor efectuate sunt bune, îndeplinesc condițiile de recepție și poate fi expusă în biserică, în același loc și în aceeași casetă-vitrină, dotată cu senzori de mișcare și cameră de luat vederi. În data de 2 iulie icoana a fost predată preotului V. Prodea, în prezența consiliului parohial și al comunității scheiene aflate în număr mare în biserică cu ocazia

ceremoniei slujbei de primire și reîntroncare a Fecioarei Maria cu Pruncul în biserică. Trebuie subliniată atitudinea de concentrare, benefică și solidară a tuturor persoanelor implicate în acest demers generos de a salva icoana și a o repune în drepturile și funcțiile sale istorice, efort care s-a făcut fără nici un stipendium financiar.

Referitor la tema iconografică Eleusa, legenda spune că, în sec. X, Arh. Gavril a cântat cuvintele imnului bisericesc în fața icoanei athonite și le-a lăsat scrise pe o lespede de piatră. După această icoană au fost realizate copiile care au generat noua creație iconografică a Eleusei, care s-au răspândit în lumea ortodoxă. Icoana prototip de la Muntele Athos este făcătoare de minuni și se sărbătorește la 11 iunie și 13 iulie (stil vechi). Icoana Eleusa de la Muzeul Național de Arte Plastice din Chișinău-Republica Moldova, sec. al XIX-lea, constituie o creație fidelă după prototipul original al Eleusei de la Mănăstirea Prothaton de pe Muntele Athos.

Tema Eleusa are înțelesul din termenul grecesc Eleousa (Milostivă, Indurătoare, Iubitoare, Ocrotitoare), fiind percepută în lumea ortodoxă românească ca Maica Domnului Indurătoare. În Rusia tema este cunoscută sub numele de Dostoino esti, în Slv.-Umilenie, după primele cuvinte ale cântării bisericești. Compozițional, plastic, imagistic, liturgic etc. tipul iconografic al Maicii Domnului cu Pruncul sau Maica Domnului Indurătoare, Eleusa reprezintă o variantă desprinsă din tipul tematic al Maici Domnului cu Pruncul, Hodighitria (Indrumătoare). Eleusa reprezintă primordial tema maternității, comunicând într-un limbaj plastic tensiunea psihologică a sentimentului afectiv dintre mamă și prunc. Maria era prezentată cu capul înclinat spre fiul Iisus, chipul ei exprimă nostalgie, îngrijorare, tristețe, durere sau resemnare, toate topite într-un inegalabil sentiment matern de dragoste. Pruncul Iisus apare cu fața îndreptată spre chipul mamei, capul aplecat pe spate, cu obrazul lipit de al ei sau cu una din mâini atingându-i fața. Gestică exprimă atitudinea de dragoste, tandrețe, înțelegere, mângâiere și resemnare a Fiului. Pruncul și Maria poartă coroane pe cap. Coroana Mariei este susținută de doi îngeri. O rază de lumină se răsfrânge asupra Maicii Domnului și a lui Iisus. Tema iconografică face parte din ciclul Acatistul Maicii Domnului.

Descrierea temei iconografice și a stării fizice de conservare.

Icoana este pictată în culori de tempera pe un panou lemnos de formă dreptunghiulară, cu o navă centrală ușor adâncită, în câmpul căreia apare semifigura Maicii Domnului cu Pruncul Iisus iar pe bordura lată, cei 12 apostoli mesianici. Fecioara își susține Pruncul pe brațul drept (scenă atipică, rară), capul ei este înclinat asupra pruncului cu tandrețe, întreaga ei figură exprimând o puternică emoție de dragoste maternă și tragismul durerii deznădăjditului implacabil al lui Iisus. Ea strânge la piept cu ambele mâini Fiul într-un gest de deznădejde reținută și ocrotire totală. Pruncul stă cu capul răsturnat pe spate, cu obrazul lipit de cel al Mamei, iar cu mâna îi mângâie obrazul într-un gest de răspuns al dragostei și aparent de consolare. Expresia de emoție afectivă a celor două personaje este evidentă. Fecătura din argint, parțial aurit, ciocănit, prezintă în relief plastic drapajul

maforionului Mariei, expresivitatea și finețea mâinilor. Suprafața maforionului este gravată și cizelată cu motive florale stilizate și lujeri dispuși meandric în stilul barocului brâncovenesc al sec. al XVIII-lea. Mânecuțele sunt aurite și decorate cu rubine în stil bizantin. Maria poartă pe cap o coroană din argint aurit din care lipsesc monturile în filigran emailat și pietrele semiprețioase policrome, pierdute în timpuri aspre. Nimbul, este marcat cu 33 de rize formate din limbi de flăcări și raze de lumină, aurite pe fond argintiu. Pruncul Iisus poartă veșminte din argint, hiton alb și himation auriu decorate cu romburi în care sunt înscrise cruciulițe florale. Brațele și piciorușele sunt goale. Nimbul este marcat cu 33 de raze de lumină dumnezeiască. În navă mai sunt aplicați 6 ochi, trei plasați în stânga, executați empiric în argint și trei montați în dreapta, executați mai evoluat, în argint, conferă semnificația de icoană făcătoare de minuni. Unul dintre ochi poartă o inscripție scurtă din cinci litere chirilice, nedescifrate. Rama lată a navei este pictată cu cei doisprezece apostoli mesianici, opt dintre ei poartă nimburi și coronițe din argint decorate cu motive florale stilizate. La baza icoanei, pe ramă este montată o plăcuță din argint decupată în stil baroc, în formă de filacteră care este incripționată cu caractere chirilice: „S-au făcut în anul 7072 de robii lui Dumnezeu, Dimitrie, Ilinca și fiica lor Stanca. S-au înnoit în anul 7269 de robul lui Dumnezeu, Hagi Radul Pricop, Hagica Anastasia și fiica dumnealor, Maria”. Inscripția face referire la anul donației, 1564 și numele donatorilor sau comanditarilor Dimitrie, Ilinca și fiica lor Stanca. Icoana a fost restaurată și împodobită sau înfrumusețată cu ferecătură de argint de comanditarii, Hagi Radul Pricop, Hagica Anastasia și fiica lor Maria, o bogată familie din Schei cu mare dragoste față de biserică pentru care au executat mai multe lucrări pe propria cheltuială. Ferecătura este marcată cu poansonul aurarului brașovean J.B. sub coroană și titlul 12 și este atribuită maistrului brașovean Johann Benckner (1743-1801), devenit celebru pentru lucrările sale, adevărate capodopere de artă ale barocului transilvănean. Presupunem în urma unei analize atente, că icoana este pictată integral. Reversul blatului prezintă două traverse tip coadă de rândunică semiîncastrate și două scoabe metalice din cositor îngropate în structura lemnoasă pentru a consolida fisura. Icoana afișă diverse tipuri de degradări și reparații neprofesionale: depuneri de ceară, strat aderent de murdărie pe suprafața pictată, ferecătura de argint acoperită cu produși de coroziune, intervenții de chituiri în fisuri la cei doi poli ai icoanei. Pictura este în culori tempera pe lemn pe suport de grund alb cu o grosime de 1-2 mm. Conform dosarului de restaurare întocmit de restauratoarea în pictură veche, de la Muzeul de Artă Brașov, dna. Camelia Nicoleta Rossi au fost întreprinse următoarele operațiuni ca intervenții de restaurări conservative: dezinfectia suportului lemnos atacat de fungi; consolidarea stratului pictural pe zonele cu cracluri sau tendințe de exfolieri; îndepărtarea murdăriei aderente și a corозиunilor ferecăturii de argint; îndepărtarea produșilor corozivi ai argintului de pe stratul pictural; îndepărtarea petelor de ceară și a peliculei grase solidizate în timp, existente pe suprafața stratului pictural, urmat de tratamentul de degresare a zonelor; îndepărtarea celor trei holșuruburi mari introduse în structura lemnoasă a blatului în vederea ancorării icoanei în caseta de expunere. Intervențiile făcute sunt non-invazive și reversibile, de tip conservativ, fiind stopate

degradările cu caracter evolutiv. A fost recomandat achiziționarea unei vitrine speciale, securizate cu dispozitiv antifurt și de prevenire a incendiilor, etanșe, cu microclimat stabil, care să evite contactul direct al icoanei cu publicul.

Interpretări stilistice, comparații, analogii.

Identificăm în compoziția icoanei, în expresia plastică trei tipuri iconografice clasice: Eleusa, Glykophilusa și al Patimilor, ceea ce conferă operei un grad complex de realizare, interpretare plastică și psihologică, unitate în diversitate, raritate, proprii unui *prototip artistic*. Observăm înclinarea capului Maicii Domnului și privirea ei tristă și duioasă îndreptate spre Iisus sunt caracteristice temei Eleusa; gestică mâinilor, poziția tangentă a fețelor și expresia de tandrețe reflectă sentimentul îndulcit al Glykophilusei; poziția capului Mariei, privirea ei dramatică, resemnată, îndurerată, legată de privirea Pruncului și de perceperea sacrificiului suprem sunt tipice temei Patimilor. Privită în ansamblu, icoana prin spiritul său auster, duos și dramatic se încadrează în sfera celor mai bune realizări ale artei bizantine, particularitățile sale stilistice și tipologice fiind dificil de încadrat într-o anume epocă și zonă. Chipul Mariei reține atenția datorită frumuseții stranii, ochii cu o expresie profundă, legați matern de privirea Pruncului degajă sentimentul unei legături sublime. Conturul accentuat al pleoapelor, curba elegantă și finețea sprâncenelor, nasul lung, subțire și drept pune în valoare ovalul obrazului stâng și expresia psihologică a feței. Linia buzelor este fină, bărbia mică, rotunjită, ușor avântată înainte, sunt cuprinse de încordarea cu care pare să-și rețină lacrimile. Elementele portretistice și nuanțele lor sunt compuse și legate armonios, configurând portretul psihologic al Mamei supreme, hotărâte, puternice, sensibile, capabile să mențină echilibrul intim între suferința provocată de tragismul situației și forța interioară de a reprima exteriorizarea sentimentelor. Figura ovală a Mariei nu are detalii ascuțite, ci blânde, expresia maternității absolute. Fundalul cromatic al acestui desen expresiv îl formează o gamă sobră ce merge de la olivul umbrelor la ocrul zonelor reliefate, roșu cinabru al buzelor descompus în nuanțele rozului obrazilor. Tratarea valorății carnației prin treceri gradate, cu finețe, de la verdele-oliv al proplasmiei spre ocrul deschis au fost obținute prin suprapuneri succesive ale culorilor transparente. Pensulația urmărește formele anatomice, blicurile luminează figura prin accent final, ele formează o rețea evantai ce pleacă din colțul ochilor și se răspândește în zona gâtului, a bărbiei și a frunții. Chipul pruncului nu este suficient vizualizat, în decursul timpului desenul și-a pierdut identitatea, accentul formelor și culorilor, astfel încât ar fi hazardat să-l comentăm. Putem anticipa pe baza expresivității plastice a portretului Mariei, a forței sentimentelor sale interioare degajate, trăsăturile formale ale chipului Pruncului create de pictorul anonim, sentimentele care-l animă, de tandrețe, dragoste filială, înțelegere și resemnare.

Icoana pare a fi un unicat, un prototip sau arhetip, deoarece nu am reușit să stabilim identități în fondul iconografic național din Moldova și Tara Românească, publicat, cunoscut și comentat în literatura de specialitate. Particularitatea constă în puterea de expresie a Fecioarei Maria cu care își privește Fiul, sublima lor legătură interioară realizată de pictorul anonim prin relația intensității privirilor. Variatele teme ale Mariei cu Pruncul realizate în

iconografia țărilor române, sunt compoziții în care Fecioara nu-și privește niciodată Pruncul, deși are figura înclinată grațios spre El, ochii sunt îndreptați spre privitor, de regulă sau uneori privesc melancolic în depărtare. Gestică este explicită pentru importanța și semnificația temelor din ciclul cristologic sau al Mariei, asociată întotdeauna cu morala creștină sau efectul lor moralizator. Relația de priviri este angajată de pictor în trei: Maria- Iisus (Fiul)-privitor sau public. Relația creată în icoana „ELEUSA” este în doi, între Maria și Pruncul Iisus. Compozițiile care stabilesc relația în trei, include privitorul sau credinciosul să participe afectiv la scenă și să adopte atitudini specifice. Privirile Mariei exprimă și imprimă anumite tipuri de sentimente, atitudini și angajamente, uneori ea este solemnă, curată, pură, magnifică, imperială, intangibilă, dumnezeiască, alteori apare umanizată, sfoasă, îndurerată, protectoare, îndulcită, personificată în chipul țărâncei române etc. În opinia noastră varietățile tematice ale Mariei cu Pruncul desprinse din tema centrală a Hodighitriei se împart în două tipuri de compoziții cu semnificații specifice: Maria cu Pruncul cu expresii și semantică tipice ce formează un ciclu compozițional plasat temporal înaintea momentului sacrificiului suprem al lui Iisus, în care identificăm tensiuni, expresii, sentimente de durere, temere, resemnare, proprii filozofiei vieții omenești, ocrotite de aura divină și temele iconografice ale Mariei cu Pruncul Iisus, după momentul ridicării la ceruri, desprinse din ordinea și grația divină, a căror gestică, expresie și atmosferă poartă aura supremă, iar personajele afișează o atitudine imperială, solemnă, dumnezeiască, iluminată, sanctificată, spiritualizată, însoțite de îngeri, serafimi, arhangheli și profeți, sobri, cu o expresie calmă, liniștită, echilibrată, desprinse de durerile vieții pământești sau ale chinurilor martirilor: Maria Indrumătoare (Hodighitria), Protectoarea, Milostiva, Nikopoia, Maica Domnului cu Pruncul tronând, Platitera etc. Factura și stilul icoanei nu-și găsesc asemănări depline și convingătoare în seria operelor tematice din sec. al XVI-lea cunoscute, cu care am fi putut să o comparăm. Icoana este o lucrare cu totul deosebită din punct de vedere al artei portretului și tensiunii sale interne. Blicurile, luminile ce animă expresia feței și modelează ținuta gâtului Precistei sunt asemănătoare icoanelor de la mijlocul veacului al XIV-lea. Apreciind valoarea artistică a icoanei, particularitățile și semnificațiile mediului cultural iconografic al Tării Românești și respectiv al Moldovei, coroborate cu o serie de opinii avizate ale specialiștilor se poate emite ipoteza că, Icoana Maicii Domnului cu Pruncul este o operă creată în primul sfert de veac al XVI-lea, după un model transmis din veacul al XIII-lea, provenit dintr-un mediu artistic italian sau de influență italiană, iar creatorul ei a fost un maestru remarcabil de pictură bizantină, profund influențat de cultura și maniera școlii italo-cretane. Această filiație este evidențiată prin imagistica tematică a icoanei, gestică personajelor, proporția siluetelor și maniera de abordare picturală a carnației fețelor. Dozarea culorilor, reliefurile fețelor, tehnica pensulației se apropie de tehnica unor ateliere de iconari din sudul Balcanilor, poate chiar de arta litoralului Dalmatiei. Bordura lată a icoanei este pictată cu busturile celor 12 apostoli mesianici în veșminte marcate de falduri geometrizeate ce ne trimit cronologic în primul sfert de veac al secolului al XVI-lea, cu analogii la icoanele Maica Domnului cu Pruncul (Hodighitria) (1512-1513) de la Muzeul de Artă al

României și Iisus Cristos Pantocrator (1512-1513) de la Palatul Episcopal din Râmnicul Vâlcea care etalează aceeași compoziție cu cei 12 apostoli mesianici pe bordura navei icoanei. Analogii le semnalăm și la icoana Maicii Domnului cu pruncul-Hodighitria, sec. al XVI-lea, de la biserica din Pângărați-Neamț, impresionantă operă de referință, în abordarea tematică a repertoriului de grup al apostolilor dispuși pe suprafețele cadrului navei icoanei, dominantele cromatice și unele trasături psihologice de expresie a tragismului de pe chipul Mariei. Grupul semifigurilor apostolilor au o tratare portretistică miniaturală, caracterizată prin grafismul accentuat cu o mișcare unduoasă, capetele mici și rotunde cu expresii convenționale, folosirea foiței fine de aur pentru fond și a dominantelor cromatice, roșu, albastru, brun-violaceu pentru veșminte. Moise, David, Zaharia, Ghedeon, Ilie și Eremia sunt plasați în stânga, Aaron, Solomon, Isaia, Daniil, Iacov și Avacum în dreapta, ei țin în mâini rotuli desfășurați, inscripționați cu numele lor și scurte texte biblice iar alții au și simbolurile lor specifice. Icoana din patrimoniul bisericii Sf. Nicolae din Schei poate fi legată de creația unui atelier din cercul domniei lui Neagoe Basarab sau de mediul cultural-artistic iconografic al Bisericii episcopale de la Curtea de Argeș. Ea poate face parte din grupul icoanelor păstrate și atribuite stilului epocii lui Neagoe Basarab, în care primordial, esențial, era mesajul creatorului, în cazul icoanei noastre, gravitatea și austeritatea expresiei Maicii Domnului, privirea profundă de o nesfârșită tristețe, trasături psihologice formate și transmise de tradiția iconografică a epocii paleologice. Icoana se constituie într-un arhetip care prin calitățile sale plastice și stilistice reprezintă o verigă de legătură în arta secolelor XV-XVI. Tema Eleusei o găsim reprezentată în mod predilect în pictura murală a mănăstirilor din Moldova de Nord. Eleusa apare pictată la Moldovița pe timpanul de deasupra intrării, datând din 1537; la Humor pe timpanul portalului vestic, ctitoria lui Petru Rareș; la Voroneț, ctitorie a lui Ștefan cel Mare, în pictura murală, deasupra portalului de intrare în pronaos, datând din 1500-1547. În Moldova sec. al XVI-lea această temă iconografică era destul de răspândită, dacă o raportăm numai la celebra icoană Eleusa de la Bistrița (Piatra Neamț) și la reprezentările murale. În Țara Românească prima icoană cunoscută este cea a Maicii Domnului Glicophilusa, variantă a Eleusei numită Telovanie, (1563-1565), ce provine de la Mănăstirea Snagov (jud. Ilfov) și se află în colecția Muzeului Național de Artă al României din București. Este semnificativ faptul că în această perioadă s-a abordat tipul iconografic al Glicophilusei, cu forme și expresii îndulcite, așa cum îl arată momentul Snagov, când în locul icoanei Hodighitria, tip iconografic tradițional a fost pictată icoana Eleusei. Deci în icosul 24 din acatistul Maicii Domnului închinat laudei Mariei ce ilustrează marea și solemnă procesiune a icoanei miraculoase a Hodighitriei, care a salvat Constantinopolul asediat de dușmani, a fost implantată Eleusa.

Vocația pentru această temă o regăsim la cumpăna veacurilor al XVI-lea și al XVII-lea, exemplificată prin icoanele: Maica Domnului Eleusa din satul Bumbuești-Țara Loviștei, Maica Domnului-Eleusa din biserica fostei mănăstiri Stănești-Lungești semnată de Andrei Zugravul, remarcabil artist influențat de școala italo-cretană, Maica Domnului din Ruda-Bârsești, icoana Maicii Domnului-Eleusa din Muzeul Mănăstirii Bistrița-Neamț, impunătoare creații a picturii medievale românești ce emană o puternică expresie de

căldură, lirism sau tragic lirism.

Icoana Maicii Domnului cu Pruncul Iisus-Eleusa de la biserica Sf. Nicolae din Scheii Braşovului este un prototip iconografic desprins din tradiția modelelor epocii paleologe, cu particularități de mare rafinament ale școlii italo-cretane, creație a unui artist cult format în cultura atelierelor sud balcanice-dalmatine, poposit din aceste zone sau chiar originar din cercul cultural nord muntenesc, Curtea de Argeș unde-și desfășoară activitatea în epoca și ambianța ortodoxă a domnitorului Neagoe Basarab.

SUMMARY

The Icon of the Mother of Christ with the Infant – Eleusa from Saint Nicholas Church, was created by an cultivated artist, educated in South-Eastern Europe, perhaps with his origins in Nort-Muntenia cultural area, at Argeș Court, during Neagoe Basarab ruler.

Bibliografie

1. Marius Porumb, *Vechile icoane din Șcheii Braşovului*, în *RMM*, nr.1, 1975; *Dicționar de pictură veche românească din Transilvania, sec. XIII-XVIII*, Ed. Academiei Române, Buc., 1998., *Pictura românească din Transilvania, I*, Cluj-Napoca, 1981.
2. Constantin Ion Ciobanu, Tudor Stănilă, *Icoane vechi din colecții basarabene*, Ed. Arc, 2000.
3. Alexandru Efremov, *Icoane românești*, Ed. Meridiane, Buc., 2003.
4. Nicolae Iorga, *Braşovul și românii*, Buc., 1905; *Scrisori și inscripții ardeleni și maramureșene*, II, Buc., 1906; *Picturi și obiecte de artă din biserica Șcheilor Braşovului*, în *BCMI*, XVII, p. 8. 1924; *Istoria bisericii românești și a vieții religioase a românilor*, I, Buc., 1929.
5. G. Stinghe, *Documente privitoare la trecutul românilor din Schei*, V, Braşov, 1906.
6. C. Muşlea, *Biserica Sf. Nicolae din Șcheii Braşovului*, I, Braşov, 1943; II, Braşov, 1946.
7. Corina Nicolescu, *Biserica Sf. Nicolae din Șcheii Braşovului*, Buc., 1967; *Icoane vechi românești*, Buc., 1971.
8. Vasile Drăguț, *Humor*, Ed. Meridiane, Buc., 1973.
9. Maria Ana Musicescu, Sorin Ulea, *Voroneț*, Ed. Meridiane, Buc., 1969.
10. G. Balș, *Maica Domnului Indurătoarea în bisericile moldovenesti din veacul al XVI-lea*, Buc., 1930.

Fig. 1

Fig. 2